

גלי הלים - טיפול חדש לבעית הזקפה

ד"ר ירון בוקר

טיפול בגלי הלים (Shock Wave Therapy) ניתן במספר תחומים רפואיים. גל-הלים הוא גל אנרגיה עוצמתית. גלי ההלים יוצרים מיקרו-טראומה על ממברנות התאים ובאופן משני ישנו שחרור חומרים הקשורים למנגנוני הרפוי הטבעי של הגוף, כגון – NO ו- Endothelial Growth Factor. הרקמה החדשה הנבנית בד"כ חזקה יותר מזו הישנה. כמו כן נוצרים באזור כלי דם חדשים המאפשרים זרימת דם טובה יותר לאיבר.

הטכנולוגיה דומה לזו הפועלת בריסוק אבני כליה (Lithotripsy) וכיום היא מיושמת במגוון בעיות רפואיות נוספות. למשל באורטופדיה - בבעיות בגיד אכילס ודורבן בכף הרגל. המכשירים מפעילים את גלי ההלים ברקמות השונות ובעומק הרקמה הרצוי לפי אופי הבעיה. עד כה לא נמצאו תופעות לוואי משמעותיות בטיפולים אלו.

קבוצת חוקרים מביה"ח רמב"ם החליטו לבדוק את השפעת הטיפול בגלי הלים על בעיות הזקפה. הם בחרו גברים עם בעיות זקפה על רקע הפרעה בזרימת הדם לפין והממצאים הראשוניים הראו שיפור משמעותי בזקפה.

בשלב ראשון נבחרו גברים שלא הגיבו לטיפול התרופתי המקובל בבעיות זקפה (ויאגרה, סיאליס ולויטרה). רוב המטופלים היו חולי סוכרת וממחלות לב. במהלך הניסוי עברו הנבדקים שני טיפולים בשבוע למשך שלושה שבועות. התוצאות הראו שהטיפול שיפר את הזקפה של 68% מהמטופלים חלקם היו מסוגלים להגיע לזקפה תוך השמוש בתרופות וחלקם הצליחו לקיים יחסי מין אפילו ללא כל טיפול תרופתי. החוקרים לא דיווחו על תופעות לוואי לטיפול.

בשלב השני של המחקר בדקו החוקרים גברים שקיבלו ציונים נמוכים ביותר במדד הבוחן את התפקוד המיני (IIEF). פרוטוקול הטיפול כלל שני מחזורי טיפול בשבוע, במשך שלושה שבועות, וסדרה שנייה של טיפולים באותה תדירות לאחר שלושה שבועות הפסקה. הטיפול בגלי ההלים ניתן בעוצמה נמוכה לחמישה אזורים בפין, ונמשך כ-20 דקות. המטופל יושב או שוכב והטיפול אינו כואב. חומרת הבעיה של הגברים נקבעה על ידי ה-IIEF ונמדד על-פי סולם ערכים מקסימלי של 30 נקודות. ככל שהניקוד נמוך יותר, כן חמורה יותר הבעיה. עלייה במדד זה, מעל 5 נקודות בעקבות טיפול, נחשבת כשיפור משמעותי.

לפני הניסוי, הגברים היה הניקוד הממוצע של הגברים 12-20 נקודות, כלומר הם סבלו מבעיה קלה עד בנונית בתפקוד המיני. לאחר הטיפול הניקוד עלה ב-5-10 נקודות. המטופלים נבדקו לאחר חודש אחד, שבמהלכו לא קיבלו טיפול תרופתי לבעיות הזקפה, ושוב לאחר חודשיים, כאשר טופלו בתרופות להגברת הזקפה. התוצאות הראו ש-75% מהחולים הגיבו לתרופות, שאפשרו להם קיום יחסי מין מלאים ו-25% מהמטופלים הצליחו לקיים יחסי מין אף ללא צורך בתרופות.

השלב השלישי של המחקר הסתיים בימים אלה. בשלב זה בוצעה השוואה בין שתי קבוצות של מטופלים, שחלקם טופלו בגלי הלב וחלקם שמשו כקבוצת בקורת וכביכול טופלו במכשיר דמה. תוצאות מחקר זה מראות יתרון ברור לקבוצה שטופלה בגלי הלב לעומת קבוצת הבקורת.

צריך כמובן להמשיך ולבחון את הטיפול בקבוצות מטופלים גדולות יותר ולאורך זמן מעקב רב יותר על מנת לדעת מהו מספר הטיפולים האופטימלי, אולם סביר להניח שהטיפול יכנס לארסנל הטיפולי בבעיות הזקפה בגברים. יש להדגיש שהטיפול הראה יעילות באותם גברים בהם הרקע לבעיה היה בעיות בזרימת הדם והטיפול אינו יעיל כאשר הרקע הוא בעיות בעצבוב או רקע נפשי.

עדין לא ברור האם הטיפול יראה יעילות לאורך זמן, כי גלי הלב בעצם אינם מטפלים בבעיה הראשונית של הטרשת הגורמת להפרעה בזרימת הדם. יתכן שלאחר חודשים או שנים תהיה החמרה חוזרת שתצריך טיפול נוסף. כאמור, יש צורך במחקרים נוספים עם מטופלים רבים יותר על מנת למצוא את מינון הטיפול ומשך הטיפול האופטימלי, אך די ברור שנפתח הפתח לטיפול חדשני וכנראה יעיל לחלק גדול מהגברים עם קשיי זקפה.